

Informacja na temat stanu pieczy zastępczej w województwie łódzkim

Opracowanie:
Wydział ds. rodziny i pieczy zastępczej

Łódź, 2020

Regionalne
Centrum
Polityki
Społecznej w Łodzi

Spis treści

Spis treści.....	2
Wstęp.....	3
I. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej.....	4
II. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej.....	6
III. Rodziny pomocowe.....	7
IV. Szkolenia kandydatów i rodzin zastępczych.....	9
V. Rodzinne formy pieczy zastępczej.....	12
A. Rodziny zastępcze.....	12
B. Rodzinne domy dziecka.....	16
VI. Instytucjonalne formy pieczy zastępczej.....	22
A. Placówki opiekuńczo-wychowawcze.....	22
B. Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny.....	23
VII. Porozumienia pomiędzy powiatami.....	24
VIII. Pobyt dzieci poniżej 10. roku życia w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.....	25
IX. Zwiększenie pomocy finansowej.....	27
A. Zwiększenie pomocy finansowej dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka.....	27
B. Zwiększenie pomocy finansowej dla placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.....	28
C. Zwiększenie pomocy finansowej dla osób usamodzielnianych.....	28
X. Ponadgminne placówki wsparcia dziennego.....	29
XI. Ocena zmian wprowadzonych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.....	30
XII. Problemy i bariery ograniczające sprawne i efektywne wypełnianie zadań w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.....	33
XIII. Formy wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej.....	33
XIV. Formy wsparcia osób usamodzielnianych.....	34
XV. Współpraca z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.....	35
XVI. Podsumowanie.....	36

Wstęp

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 r., wprowadzając szereg rozwiązań zmierzających do zintensyfikowania działań na rzecz dziecka i rodziny, a także doskonalenia systemu pieczy zastępczej.

Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi, będące jednostką Samorządu Województwa Łódzkiego, działalność swoją koncentruje wokół zadań wyznaczanych przez Wojewódzką Strategię w zakresie Polityki Społecznej oraz Strategię Rozwoju Województwa Łódzkiego, w tym między innymi zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

W ramach ww. działalności, od siedmiu lat przeprowadzamy ankietę dotyczącą pieczy zastępczej. Uzyskane z pomocą ankiety dane stanowią podstawę dokonania analizy i oceny zachodzących w ww. obszarze zmian, ich kierunku i dynamiki.

Niniejsza informacja została opracowana na podstawie danych przedłożonych przez wszystkie Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie z terenu województwa łódzkiego. Informacje dotyczące Interwencyjnego Ośrodka Preadopcyjnego stanowią dane własne Regionalnego Centrum Polityki Społecznej w Łodzi. Dane zawarte w niniejszym opracowaniu podane są według stanu na 31 grudnia 2019 r.

I. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła, jako istotny element pomocy i wsparcia rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

We wszystkich powiatach województwa łódzkiego zostali zatrudnieni koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej. Łącznie na terenie województwa zatrudnionych jest 115 koordynatorów. Najwięcej koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w liczbie 41 zatrudnia M. Łódź. W porównaniu ze stanem na 31 marca 2019 roku nastąpił wzrost liczby koordynatorów o 2,7%.

Tabela 1. Liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej według powiatów

L.p.	Powiat	Liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka przypadających średnio na jednego koordynatora
1.	bełchatowski	7	15
2.	brzeziński	2	15
3.	kutnowski	4	15
4.	łaski	1	8
5.	łęczycki	2	15
6.	łowicki	2	15
7.	łódzki wschodni	7	15
8.	opoczyński	4	15
9.	pabianicki	3	13
10.	pajęczański	2	11
11.	piotrkowski	5	15
12.	poddębicki	2	15
13.	radomszczański	4	15
14.	rawski	3	15
15.	sieradzki	4	13
16.	skierniewicki	1	15
17.	tomaszowski	2	15
18.	wieluński	3	3
19.	wieruszowski	2	15
20.	zduńskowolski	3	10
21.	zgierski	2	15
22.	M. Łódź	41	14
23.	M. Piotrków Tryb.	8	14
24.	M. Skierniewice	1	15
Ogółem		115	-

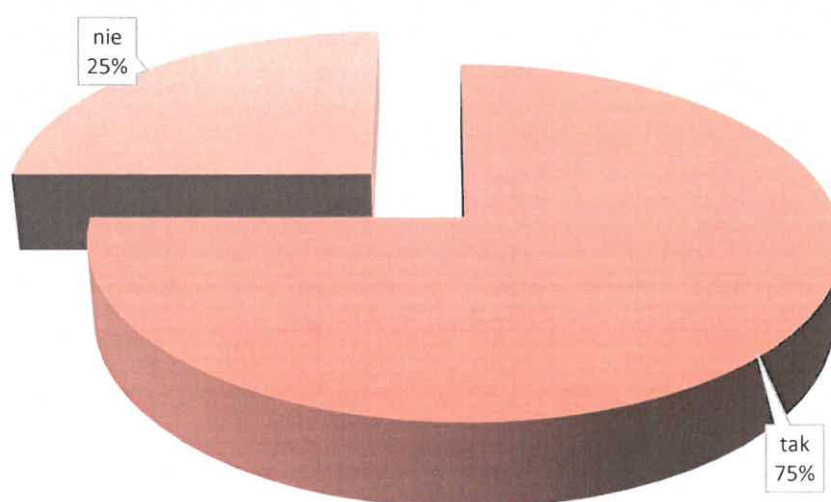
Źródło: Opracowanie RCPS na podstawie danych przedłożonych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

Z przeprowadzonej ankiety wynika, że na jednego koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej przypada od 3 do 15 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka.

Liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w województwie łódzkim wg stanu na 31 marca						Liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w województwie łódzkim wg stanu na 31 grudnia 2019 r.
2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	
70	100	105	112	107	112	115

W ocenie 75% ankietowanych, liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w wystarczający sposób zabezpiecza występujące w tym zakresie potrzeby.

Wykres 1. Czy w Państwa ocenie liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w wystarczający sposób zabezpiecza występujące w tym zakresie potrzeby?

Źródło: Opracowanie RCPS na podstawie danych przedłożonych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

II. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 182 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej wykonuje starosta za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania. W województwie łódzkim na terenie każdego powiatu działa jeden organizator rodzinnej pieczy zastępczej, którym zostało wyznaczone Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, a w miastach na prawach powiatu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej lub Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie. Zatem, na terenie województwa działa 24 organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej. W ramach działających organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnionych jest 181 specjalistów, z tego: 47 pracowników socjalnych, 39 psychologów, 21 pedagogów oraz 74 innych specjalistów (np. prawnik, specjalista pracy z rodziną).

Tabela 2. Liczba specjalistów zatrudnionych w ramach organizatora rodzinnej pieczy zastępczej według powiatów

L.p.	Powiat	Liczba pedagogów	Liczba psychologów	Liczba pracowników socjalnych	Inni specjaliści	Liczba specjalistów ogółem
1	bełchatowski	1	2	0	1 (kierownik zespołu pieczy zastępczej)	4
2	brzeziński	1	1	1	0	3
3	kutnowski	0	1	2	2 (specjalista pracy z rodziną, starszy inspektor)	5
4	łaski	0	1	1	0	2
5	łęczycki	1	1	3	1	6
6	łowicki	1	1	2	5 (logopeda, 3 asystentów osoby niepełnosprawnej, terapeuta korekcyjno - kompensacyjny)	9
7	łódzki wschodni	0	1	4	0	5
8	opoczyński	1	2	0	1 (specjalista pracy z rodziną)	4
9	pabianicki	1	2	3	1 (prawnik)	7
10	pajęczański	0	1	0	0	1
11	piotrkowski	0	2	1	0	3
12	poddębicki	1	1	1	0	3
13	radomszczański	2	2	2	1 (pomoc administracyjna)	7
14	rawski	0	1	1	1 (prawnik)	3
15	sieradzki	0	2	2	0	4
16	skierniewicki	0	0	2	1 (prawnik)	3
17	tomaszowski	1	0	3	0	4

18	wieluński	5	1	1	2 (młodszy specjalista pracy z rodziną, radca prawny)	9
19	wieruszowski	1	1	0	0	2
20	zduńskowolski	0	2	1	5 (2 x prawnik, 2 x aspirant pracy socjalnej, 1 x starszy specjalista pracy socjalnej-koordynator)	8
21	zgierski	1	1	4	0	6
22	M. Łódź	3	10	10	48 (10 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, 15 młodszych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, 3 specjalistów pracy socjalnej, 1 specjalista pracy z rodziną, 11 starszych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, 3 starszych pracowników socjalnych, 3 starszych specjalistów pracy socjalnej, 2 starszych specjalistów pracy z rodziną)	71
23	M. Piotrków Tryb.	1	2	1	5 (asystentów rodziny)	9
24	M. Skierniewice	0	1	2	0	3
Ogółem		21	39	47	74	181

Źródło: Opracowanie RCPS na podstawie danych przedłożonych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

III. Rodziny pomocowe

Z przeprowadzonych w 2014 r. badań wynikało, że rodziny pomocowe funkcjonują w 7 powiatach województwa łódzkiego, tj. w powiecie bełchatowskim, brzezińskim, radomszczańskim, sieradzkim, tomaszowskim, zgierskim oraz w M. Łodzi. W pozostałych 17 powiatach rodziny pomocowe nie zostały powołane.

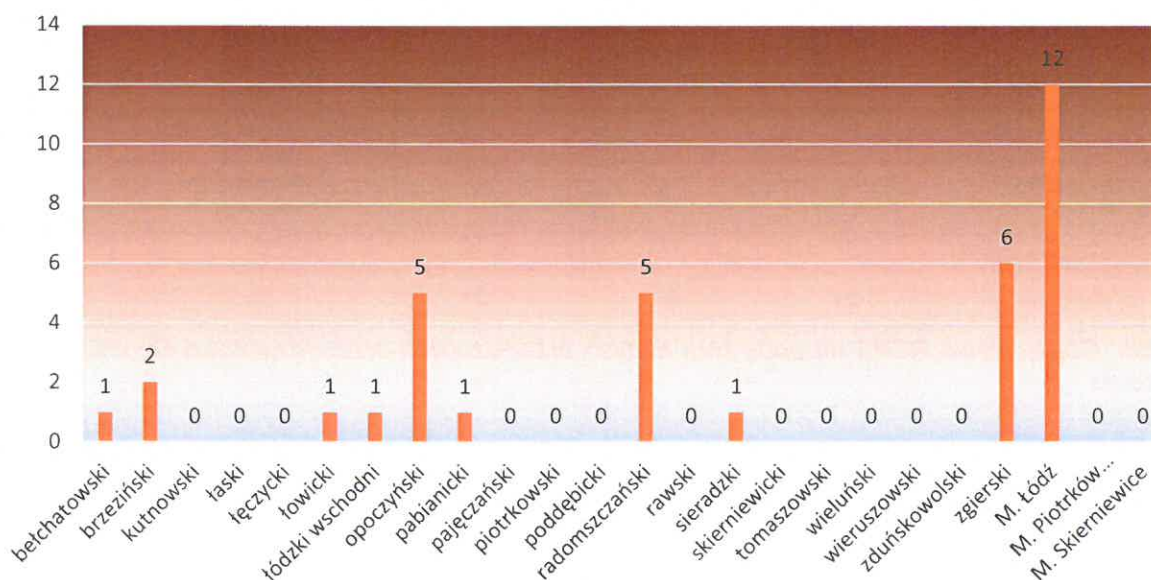
W roku 2015 funkcjonowała tylko 1 rodzina pomocowa na terenie M. Łodzi. Natomiast na podstawie przeprowadzonej w 2016 r. ankiety pozyskano dane odnośnie funkcjonowania 3 rodzin pomocowych na terenie M. Łodzi oraz 1 na terenie M. Skierniewice.

Ze zgromadzonego w 2017 roku materiału na pierwszy plan wysuwał się fakt, iż sieć rodzin pomocowych, w porównaniu do roku 2015 oraz 2016, stanowczo powiększyła się, a mianowicie do liczby 30.

W 2018 roku nastąpił minimalny spadek liczby rodzin pomocowych, natomiast ankieta przeprowadzona w 2019 roku, wg stanu na 31.03.2019 r., wskazała na znaczny wzrost liczby rodzin pomocowych. Dane zgromadzone na początku 2020 roku wskazują, że na dzień 31.12.2019 liczba rodzin pomocowych uległa zmniejszeniu i wynosi 35, co stanowi spadek o 18,6 % w stosunku do danych na dzień 31.03.2019 r.

Liczba rodzin pomocowych w województwie łódzkim wg stanu na 31 marca						Liczba rodzin pomocowych w województwie łódzkim wg stanu na 31 grudnia 2019
2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	
26	1	4	30	27	43	35

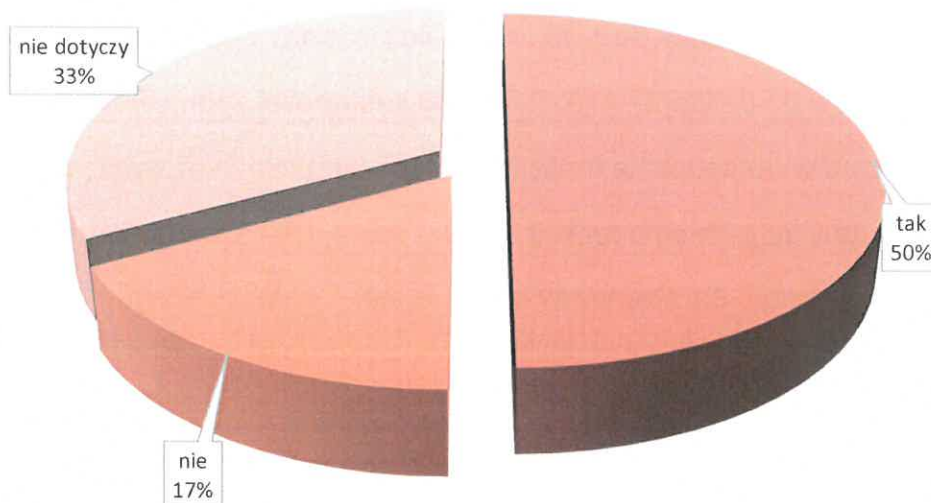
Wykres 2. Liczba rodzin pomocowych według powiatów

Źródło: Opracowanie RCPS na podstawie danych przedłożonych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

Na wykresie 2 widzimy, że rodziny pomocowe, według stanu na 31 grudnia 2019 r., funkcjonują w 10 powiatach województwa łódzkiego, tj. w powiecie bełchatowskim, brzezińskim, łowickim, łódzkim wschodnim, opoczyńskim, pabianickim, radomszczańskim, sieradzkim, zgierskim oraz w M. Łodzi.

Wykres 3. Czy liczba funkcjonujących na terenie powiatu rodzin pomocowych jest w Państwa ocenie wystarczająca do występujących w tym zakresie potrzeb?

Źródło: Opracowanie RCPS na podstawie danych przedłożonych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

W ocenie 50% ankietowanych, liczba funkcjonujących na terenie danego powiatu rodzin pomocowych jest wystarczająca w stosunku do występujących potrzeb.

IV. Szkolenia kandydatów i rodzin zastępczych

Szkolenie rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka stanowi jeden z elementów rodzinnej pieczy zastępczej. Szkolenia prowadzone są na podstawie programów szkoleniowych zatwierdzonych decyzją Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Z przeprowadzonego badania wynika, że w 20 powiatach województwa łódzkiego organizowane są szkolenia dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego. Dodatkowo M. Piotrków Trybunalski organizuje szkolenia dla funkcjonujących rodzin zastępczych, natomiast nie organizuje szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowych rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka (szkolenia odbywają się poza terenem M. Piotrków Trybunalski). Powiat łaski, opoczyński oraz pączęcański, w udzielonych w ankiecie odpowiedziach zaznaczyły, że nie organizują szkoleń. Szkolenia w powiatach: bełchatowski, łowickim, pabianickim, radomszczańskim, zgierskim oraz M. Łodzi prowadzone są przez

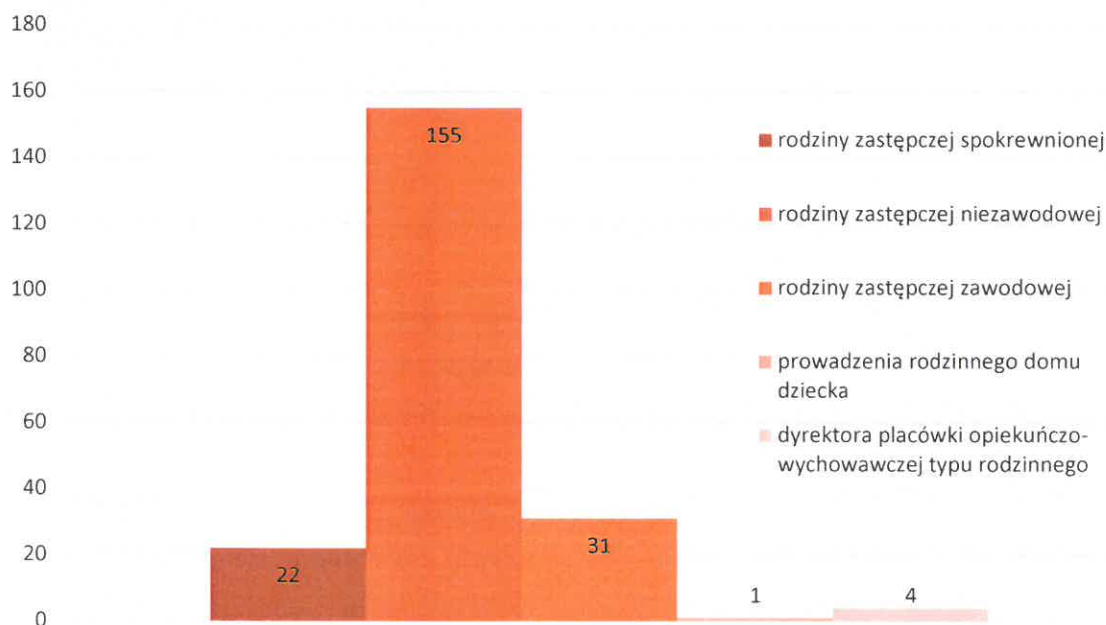
organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W powiatach poddębickim, tomaszowskim oraz wierszowskim szkolenia prowadzone są zarówno przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, jak i przez inny podmiot. W pozostałych powiatach województwa łódzkiego szkolenia prowadzone są przez podmiot zewnętrzny.

Według stanu na 31.12.2019 r. na terenie województwa łódzkiego zostało przeszkolonych 208 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, w tym:

- 22 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej,
- 155 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej,
- 31 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej.

Dodatkowo w okresie sprawozdawczym został przeszkolony 1 kandydat do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz 4 kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

Wykres 4. Liczba przeszkolonych w 2019 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej: spokrewnionej, niezawodowej, zawodowej, do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

Źródło: Opracowanie RCPS na podstawie danych przedłożonych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

Tabela 3. Liczba przeszkolonych w 2019 roku rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych według powiatów

L.p.	Powiat	Liczba przeszkolonych w 2019 roku		
		rodzin zastępczych	prowadzących rodzinne domy dziecka	dyrektorów placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego
1.	bełchatowski	7	0	0
2.	brzeziński	30	0	0
3.	kutnowski	40	2	1
4.	łaski	0	0	0
5.	łęczycki	7	0	0
6.	łowicki	33	0	0
7.	łódzki wschodni	27	3	0
8.	opoczyński	0	0	0
9.	pabianicki	0	0	0
10.	pajęczański	0	0	0
11.	piotrkowski	2	1	0
12.	poddębicki	20	2	0
13.	radomszczański	7	0	0
14.	rawski	0	0	0
15.	sieradzki	26	1	0
16.	skierniewicki	0	0	0
17.	tomaszowski	6	2	2
18.	wieluński	1	0	0
19.	wieruszowski	15	0	3
20.	zduńskowolski	12	0	0
21.	zgierski	10	0	0
22.	M. Łódź	17	0	0
23.	M. Piotrków Tryb.	35	1	0
24.	M. Skierniewice	5	0	0
	Ogółem	300	12	6

Źródło: Opracowanie RCPS na podstawie danych przedłożonych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

Na terenie województwa łódzkiego, według danych zebranych na dzień 31.12.2019 r., zostało przeszkolonych:

- 300 rodzin zastępczych,
- 12 prowadzących rodzinne domy dziecka,
- 6 dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

Wśród działań podejmowanych przez powiaty, w celu pozyskania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, najczęściej wymieniane były:

- kampanie medialne w lokalnej prasie i w serwisach społecznościowych,
- ulotki, plakaty, ogłoszenia na stronach internetowych Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie,
- ogłoszenia w parafiach,
- organizowanie pikników i imprez promujących rodzicielstwo zastępcze,
- dystrybucja materiałów promocyjnych,
- filmy promujące rodzicielstwo zastępcze,
- spotkania informacyjne.

V. Rodzinne formy pieczy zastępczej

A. Rodziny zastępcze

Na dzień 31 grudnia 2019 r. na terenie województwa łódzkiego funkcjonowało 2839 rodzin zastępczych, z tego: 1860 rodzin zastępczych spokrewnionych, 830 rodzin zastępczych niezawodowych, 89 rodzin zastępczych zawodowych, 28 rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz 32 rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne.

Tabela 4. Liczba rodzin zastępczych według powiatów

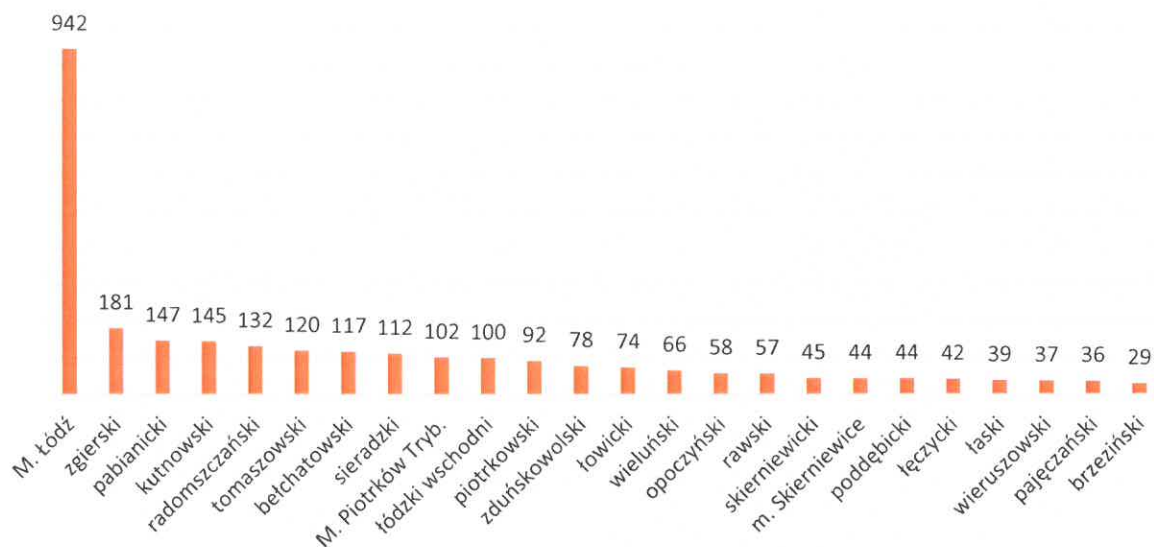
L.p.	Powiat	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	Rodziny zastępcze specjalistyczne	Rodziny zastępcze ogółem
1	bełchatowski	71	35	7	4	0	117
2	brzeziński	15	13	1	0	0	29

3	kutnowski	91	48	4	1	1	145
4	łaski	24	14	1	0	0	39
5	łęczycki	29	9	3	0	1	42
6	łowicki	49	19	6	0	0	74
7	łódzki wschodni	57	33	8	1	1	100
8	opoczyński	35	16	5	1	1	58
9	pabianicki	90	51	4	0	2	147
10	pajęczański	18	18	0	0	0	36
11	piotrkowski	68	22	2	0	0	92
12	poddębicki	31	11	2	0	0	44
13	radomszczański	86	38	5	2	1	132
14	rawski	42	15	0	0	0	57
15	sieradzki	68	39	4	1	0	112
16	skierniewicki	28	15	2	0	0	45
17	tomaszowski	75	43	0	2	0	120
18	wieluński	43	23	0	0	0	66
19	wieruszowski	27	9	1	0	0	37
20	zduńskowolski	61	16	0	0	1	78
21	zgierski	98	72	9	2	0	181
22	M. Łódź	650	233	23	14	22	942
23	M. Piotrków Tryb.	77	21	2	0	2	102
24	M. Skierniewice	27	17	0	0	0	44
	Ogółem	1860	830	89	28	32	2839

Źródło: Opracowanie RCPS na podstawie danych przedłożonych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

Liczba rodzin zastępczych w województwie łódzkim wg stanu na 31 marca						Liczba rodzin zastępczych w województwie łódzkim wg stanu na 31 grudnia 2019
2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	
3119	3033	3070	2983	2915	2851	2839

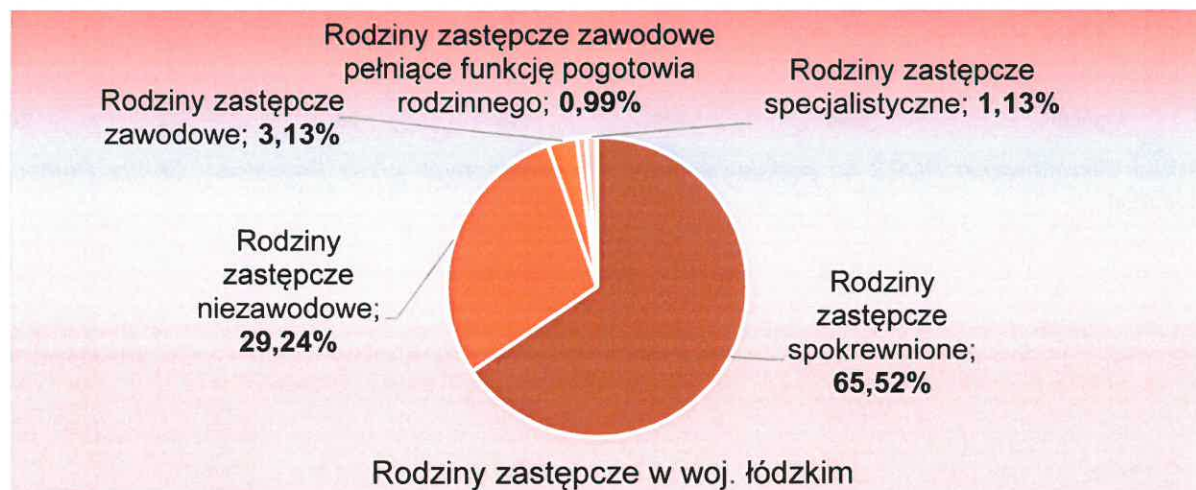
Wykres 5. Liczba rodzin zastępczych według powiatów uporządkowana malejąco.

Źródło: Opracowanie RCPS na podstawie danych przedłożonych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

Najwięcej rodzin zastępczych funkcjonuje w M. Łodzi, a następnie w powiecie zgierskim, pabianickim, kutnowskim oraz radomszczańskim.

Wykres 6. Struktura rodzin zastępczych w województwie łódzkim.

Źródło: Opracowanie RCPS na podstawie danych przedłożonych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

Zaprezentowany wykres kołowy obrazuje, że 2/3 rodzin zastępczych w województwie łódzkim stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, natomiast najmniejszy odsetek rodzin zastępczych, tj. 0,99%, to rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcje pogotowia rodzinnego.

Z poniższego zestawienia (tabela 5) wynika, że na dzień 31 grudnia 2019 r. w rodzinach zastępczych przebywało 3886 dzieci, z tego: 2467 w rodzinach zastępczych spokrewnionych, 1035 w rodzinach zastępczych niezawodowych, 251 w rodzinach zastępczych zawodowych, 86 w rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz 47 w rodzinach zastępczych specjalistycznych.

Tabela 5. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych według powiatów

L.p.	Powiat	Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	Rodziny zastępcze specjalistyczne	Liczba dzieci ogółem
1	bełchatowski	90	47	13	5	0	155
2	brzeziński	20	15	3	0	0	38
3	kutnowski	121	58	15	7	1	202
4	łaski	32	23	3	0	0	58
5	łęczycki	41	17	10	0	2	70
6	łowicki	59	22	16	0	0	97
7	łódzki wschodni	80	39	16	3	2	140
8	opoczyński	47	19	15	4	2	87
9	pabianicki	114	60	10	0	3	187
10	pajęczański	26	21	0	0	0	47
11	piotrkowski	100	35	7	0	0	142
12	poddębicki	39	13	9	0	0	61
13	radomszczański	121	61	16	8	2	208
14	rawski	56	20	0	0	0	76
15	sieradzki	86	51	16	4	0	157
16	skierniewicki	42	25	7	0	0	74
17	tomaszowski	104	55	0	16	0	175
18	wieluński	63	29	0	0	0	92
19	wieruszowski	39	9	3	0	0	51
20	zduńskowolski	78	18	0	0	2	98
21	zgierski	126	83	25	6	0	240
22	M. Łódź	834	271	63	33	29	1230
23	M. Piotrków Tryb.	116	26	4	0	4	150
24	M. Skierniewice	33	18	0	0	0	51
Ogółem		2467	1035	251	86	47	3886

Źródło: Opracowanie RCPS na podstawie danych przedłożonych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w województwie łódzkim wg stanu na 31 marca						Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w województwie łódzkim wg stanu na 31 grudnia 2019 r.
2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	
4297	4140	4143	3993	3916	3833	3886

B. Rodzinne domy dziecka

Według stanu na 31 grudnia 2019 r. w województwie łódzkim działały 44 rodzinne domy dziecka, co stanowi tylko 1,55 % ogółu podmiotów rodzinnych form pieczy zastępczej.

Tabela 6. Liczba rodzinnych domów dziecka oraz liczba umieszczonych dzieci według powiatów

L.p.	Powiat	Liczba rodzinnych domów dziecka	Liczba umieszczonych dzieci
1.	bełchatowski	0	0
2.	brzeziński	2	12
3.	kutnowski	2	17
4.	łaski	0	0
5.	łęczycki	0	0
6.	łowicki	0	0
7.	łódzki wschodni	3	26
8.	opoczyński	0	0
9.	pabianicki	1	7
10.	pajęczański	0	0
11.	piotrkowski	1	6
12.	poddębicki	1	4
13.	radomszczański	1	7
14.	rawski	0	0
15.	sieradzki	1	2
16.	Skierniewicki	0	0
17.	tomaszowski	2	17
18.	wieluński	0	0
19.	wieruszowski	0	0
20.	zduńskowolski	1	5
21.	zgierski	2	9
22.	M. Łódź	25	145

23.	M. Piotrków Tryb.	1	3
24.	M. Skierniewice	1	5
Ogółem		44	265

Źródło: Opracowanie RCPS na podstawie danych przedłożonych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

Liczba rodzinnych domów dziecka w województwie łódzkim wg stanu na 31 marca		
Rok	Liczba rodzinnych domów dziecka	Liczba umieszczonych dzieci
2014	18	110
2015	24	149
2016	28	159
2017	32	194
2018	34	221
2019	44	271
31.12.2019	44	265

Ogółem:

- Liczba podmiotów rodzinnych form pieczy zastępczej:
 - wg stanu na 31 marca 2014 r. – **3137**
 - wg stanu na 31 marca 2015 r. – **3057**
 - wg stanu na 31 marca 2016 r. – **3098**
 - wg stanu na 31 marca 2017 r. – **3015**
 - wg stanu na 31 marca 2018 r. – **2949**
 - wg stanu na 31 marca 2019 r. – **2895**
 - wg stanu na 31 grudnia 2019 r. – **2883**
- Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej:
 - wg stanu na 31 marca 2014 r. – **4407**
 - wg stanu na 31 marca 2015 r. – **4289**

- wg stanu na 31 marca 2016 r. – **4302**
- wg stanu na 31 marca 2017 r. – **4187**
- wg stanu na 31 marca 2018 r. – **4137**
- wg stanu na 31 marca 2019 r. – **4104**
- wg stanu na 31 grudnia 2019 r. – **4151**

Tabela 7. Liczba rodzinnych form pieczy zastępczej utworzonych w 2019 roku

L.p.	Powiat	Liczba rodzinnych form pieczy zastępczej utworzonych w 2019 roku:						
		Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe			Rodzinne domy dziecka	liczba rodzinnych form pieczy
				zawodowe	specjalistyczne	rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego		
1	bełchatowski	10	4	1	1	0	0	16
2	brzeziński	0	2	0	0	0	0	2
3	kutnowski	11	8	0	1	0	0	20
4	łaski	4	3	0	0	0	0	7
5	łęczycki	4	1	2	0	0	0	7
6	łowicki	7	0	2	0	0	0	9
7	łódzki wschodni	7	0	1	0	0	0	8
8	opoczyński	12	1	0	0	0	0	13
9	pabianicki	13	9	2	0	0	0	24
10	pajęczański	0	3	0	0	0	0	3
11	piotrkowski	9	3	0	0	0	0	12
12	poddębicki	4	1	1	0	0	0	6
13	radomszczański	7	8	0	0	0	0	15
14	rawski	6	0	0	0	0	0	6
15	sieradzki	13	7	0	0	0	0	20
16	skierniewicki	4	2	0	0	0	0	6
17	tomaszowski	9	2	0	0	0	0	11
18	wieluński	6	4	0	0	0	0	10
19	wieruszowski	5	0	0	0	0	0	5
20	zduńskowolski	7	3	0	0	0	0	10
21	zgierski	14	14	0	0	0	0	28
22	M. Łódź	55	38	4	9	2	0	108
23	M. Piotrków Tryb.	12	4	0	0	0	0	16
24	M. Skierniewice	2	3	0	0	0	0	5
	Ogółem	221	120	13	11	2	0	367

Źródło: Opracowanie RCPS na podstawie danych przedłożonych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

Zgromadzone w ankiecie dane potwierdzają, że w 2019 roku w województwie łódzkim utworzonych zostało 367 rodzinnych form pieczy zastępczej. Zaprezentowany poniżej wykres kołowy wskazuje, że 2/3 nowo utworzonych w 2019 roku rodzinnych form pieczy zastępczej w województwie łódzkim, stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, natomiast najmniejszy odsetek, tj. 0,54% powstałych rodzinnych form pieczy zastępczej to rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcje pogotowia rodzinnego.

Wykres 7. Struktura utworzonych w 2019 roku rodzinnych form pieczy zastępczej w województwie łódzkim.

Źródło: Opracowanie RCPS na podstawie danych przedłożonych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

Jednocześnie w 2019 roku rozwiązanych zostało 308 form rodzinnej pieczy zastępczej. Najwięcej bo 186 rozwiązanych zostało rodzin zastępczych spokrewnionych, a najmniej rodzin zastępczych zawodowych specjalistycznych.

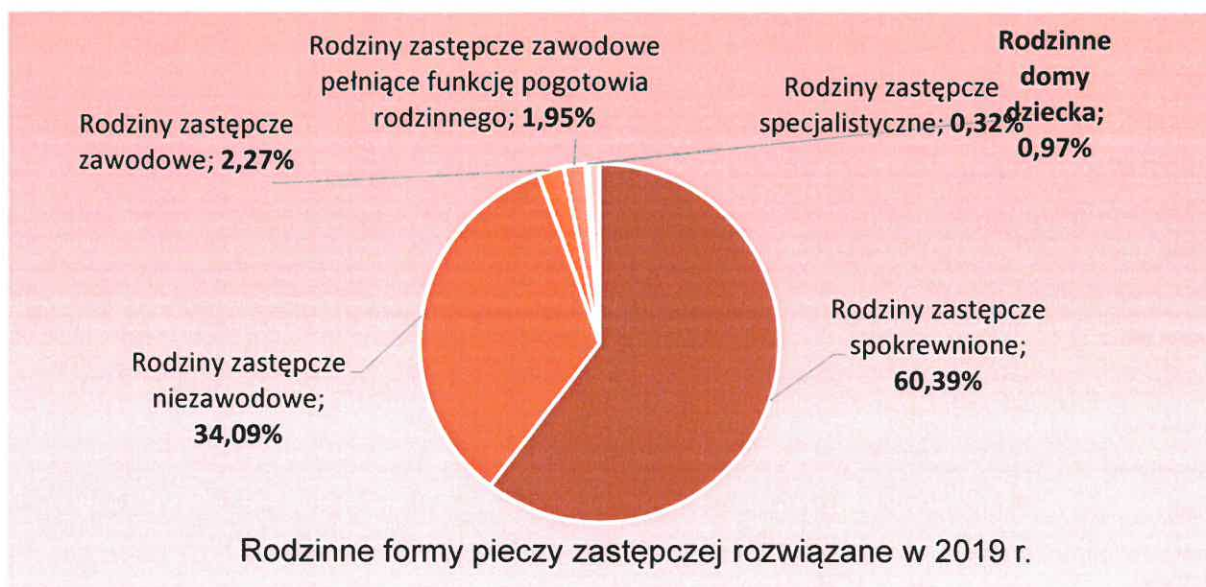
Tabela 8. Liczba rodzinnych form pieczy zastępczej rozwiązanych w 2019 roku

L.p.	Powiat	Liczba rodzinnych form pieczy zastępczej rozwiązanych w 2019 roku:						liczba rozwiązanych rodzinnych form pieczy
		Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe			Rodzinne domy dziecka	
				zawodowe	specjalistyczne	rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego		
1.	bełchatowski	1	0	0	0	0	0	1
2.	brzeziński	1	0	0	0	0	0	1
3.	kutnowski	7	6	0	0	0	1	14
4.	łaski	3	3	0	0	0	0	6
5.	łęczycki	6	3	1	0	0	0	10
6.	łowicki	7	1	0	0	0	0	8
7.	łódzki wschodni	1	1	0	0	0	0	2
8.	opoczyński	3	1	0	0	0	0	4

9. pabianicki	21	13	0	0	1	0	35
10. pajęczański	3	1	0	0	0	0	4
11. piotrkowski	7	3	0	0	0	0	10
12. poddębicki	1	1	0	0	0	0	2
13. radomszczański	16	8	0	0	0	1	25
14. rawski	0	0	0	0	0	0	0
15. sieradzki	8	7	0	0	0	0	15
16. skierniewicki	2	2	0	0	0	0	4
17. tomaszowski	7	1	0	0	0	0	8
18. wieluński	4	0	0	0	0	0	4
19. wierszowski	4	1	0	0	0	0	5
20. zduńskowolski	0	1	0	0	0	0	1
21. zgierski	4	5	1	0	1	0	11
22. M. Łódź	63	34	5	1	4	0	107
23. M. Piotrków Tryb.	12	9	0	0	0	0	21
24. M. Skierniewice	5	4	0	0	0	1	10
Ogółem	186	105	7	1	6	3	308

Źródło: Opracowanie RCPS na podstawie danych przedłożonych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

Wykres 8. Struktura rozwiązanych w 2019 roku rodzinnych form pieczy zastępczej w województwie łódzkim.

Źródło: Opracowanie RCPS na podstawie danych przedłożonych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

VI. Instytucjonalne formy pieczy zastępczej

A. Placówki opiekuńczo-wychowawcze

Na terenie województwa łódzkiego funkcjonuje 69 placówek opiekuńczo-wychowawczych, dysponujących 1217 miejscami, w których na dzień 31.12.2019 r. przebywało 1132 dzieci. W powiatach: brzezińskim, łowickim, łódzkim wschodnim oraz poddębickim nie działa żadna placówka opiekuńczo - wychowawcza.

Tabela 9. Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych według powiatów

l.p.	Powiat	Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego			Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu interwencyjnego			Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu specjalistyczno-terapeutycznego			Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego		
		Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba dzieci	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba dzieci	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba dzieci	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba dzieci
1	bełchatowski	2	40	32	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	brzeziński	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	kutnowski	2	50	51	1	10	5	0	0	0	1	8	9
4	łaski	1	15	15	1	5	1	0	0	0	0	0	0
5	łęczycki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	8	0
6	łowicki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	łódzki wschodni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	opoczyński	1	14	7	0	0	0	0	0	0	2	16	15
9	pabianicki	5	81	82	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	pajęczański	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	8	6
11	piotrkowski	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	16	11
12	poddębicki	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	radomszczański	1	14	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	rawski	1	30	31	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	sieradzki	2	42	32	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	skierniewicki	2	44	40	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17	tomaszowski	1	14	14	0	0	0	0	0	0	2	16	19
18	wieluński	1	30	27	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	wieruszowski	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	24	23
20	zduńskowolski	1	30	21	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	zgierski	2	60	60	0	0	0	0	0	0	2	16	14
22	M. Łódź	17	395	369	2	75	75	2	15	15	7	51	50
23	M. Piotrków Tryb.	2	60	66	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	M. Skierniewice	1	30	31	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ogółem	42	949	889	4	90	81	2	15	15	21	163	147

Źródło: Opracowanie RCPS na podstawie danych przedłożonych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

**Placówki opiekuńczo-wychowawcze w województwie łódzkim
wg stanu na 31 marca**

Rok	Liczba placówek	Liczba miejsc
2014	65	1269
2015	66	1273
2016	66	1271
2017	65	1257
2018	66	1263
2019	68	1261
31.12.2019	69	1217

Zgodnie z art. 95 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego można umieścić, w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 14 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej (...).

Na terenie 16 powiatów województwa łódzkiego funkcjonuje 48 placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego. 19 spośród nich posiada liczbę miejsc organizacyjnych do 14, co stanowi 40%.

B. Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny

Od 1 października 2016 roku na terenie województwa łódzkiego funkcjonuje Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny „Tuli-Luli”, który na zlecenie Samorządu Województwa Łódzkiego, prowadzony jest przez Fundację Gajusz. Ośrodek posiada 20 miejsc rotacyjnych dla dzieci, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. Główny cel działalności Interwencyjnego Ośrodka Preadopcyjnego, to jak najszybsze przywrócenie dzieciom rodziny - albo poprzez umożliwienie powrotu do rodziców biologicznych albo powierzenie rodzinie adopcyjnej lub zastępczej. Pobyt dziecka w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym nie może trwać dłużej niż do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia.

W okresie od 01.10.2016 r. do 31.12.2019 r. w IOP „Tuli-Luli” umieszczono 93 dzieci. Większość z nich pozostawiona została przez matki bezpośrednio po urodzeniu w szpitalach województwa łódzkiego. W Ośrodku przebywały też dzieci spoza

województwa łódzkiego, co pokazuje, że Ośrodek ma zasięg ogólnokrajowy. Dużym sukcesem jest fakt, że żadne dziecko nie zostało przeniesione do innej placówki.

Od początku funkcjonowania jednostki do 31.12.2019 r. Ośrodek opuściło łącznie 78 dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych - 6 bądź znalazły nowy dom w rodzinach adopcyjnych - 59 lub zastępczych - 12.

VII. Porozumienia pomiędzy powiatami

Powiat, na terenie którego funkcjonują mogące przyjąć dziecko rodzina zastępcza, rodzinny dom dziecka lub placówka opiekuńczo-wychowawcza, zawiera z powiatem zwracającym się z wnioskiem o umieszczenie dziecka, porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków związanych z jego opieką i wychowaniem.

Analiza zgromadzonych na dzień 31.12.2019 r. danych wskazuje, że powiaty: bełchatowski, kutnowski, łaski, rawski, sieradzki, skierniewicki oraz zduńskowski nie miały umieszczonych dzieci w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej funkcjonujących poza powiatem. Natomiast powiat poddębicki oraz rawski nie miały umieszczonych dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej funkcjonujących poza powiatem. Z analizy danych wynika, że 748 dzieci przebywało w pieczy zastępczej poza powiatem właściwym ze względu na miejsce zamieszkania dziecka.

Tabela 10. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej poza powiatem w ramach zawartych porozumień, według powiatów

L.p.	Powiat	Liczba dzieci z powiatu umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej poza powiatem w ramach zawartych porozumień	Liczba dzieci z powiatu umieszczonych w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej poza powiatem w ramach zawartych porozumień
1	bełchatowski	16	0
2	brzeziński	2	7
3	kutnowski	14	0
4	łaski	16	0
5	łęczycki	9	26
6	łowicki	10	11
7	łódzki wschodni	22	4
8	opoczyński	5	5
9	pabianicki	2	4
10	pajęczański	11	2

11	piotrkowski	18	30
12	poddębicki	0	3
13	radomszczański	50	65
14	rawski	0	0
15	sieradzki	21	0
16	skierniewicki	17	0
17	tomaszowski	5	3
18	wieluński	11	1
19	wieruszowski	6	5
20	zduńskowolski	6	0
21	zgierski	41	21
22	M. Łódź	212	30
23	M. Piotrków Tryb.	2	1
24	M. Skierniewice	27	7
	Ogółem	523	225

Źródło: Opracowanie RCPS na podstawie danych przedłożonych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

VIII. Pobyt dzieci poniżej 10. roku życia w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Zmiany związane z wiekiem dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych są elementem rozpoczętej w 2012 r. reformy pieczy zastępczej.

Odnosząc się do cezur wiekowych można zauważyć, że wg stanu na 31 grudnia 2019 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego, socjalizacyjnego oraz specjalistyczno – terapeutycznego przebywało 263 dzieci w wieku poniżej 10. roku życia, w tym aż 233 dzieci przebywało w placówkach typu socjalizacyjnego, co stanowi odsetek równy 88,6 %.

Najwięcej dzieci poniżej 10. roku życia, bo aż 144 przebywało w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie M. Łodzi.

Według pozyskanych danych poza powiatami na terenie, których nie funkcjonują placówki opiekuńczo-wychowawcze, bądź funkcjonują tylko placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego (powiat łęczycki, pajęczański, piotrkowski, wieruszowski), dzieci poniżej 10. roku życia nie przebywały również w placówkach na terenie powiatu tomaszowskiego.

Tabela 11. Liczba dzieci poniżej 10. r. ż przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych według powiatów

l.p.	Powiat	Placówki opiekuńczo - wychowawcze typu interwencyjnego	Placówki opiekuńczo - wychowawcze typu socjalizacyjnego	Placówki opiekuńczo - wychowawcze typu specjalistyczno - terapeutycznego	Liczba dzieci ogółem
		Liczba dzieci poniżej 10 roku życia	Liczba dzieci poniżej 10 roku życia	Liczba dzieci poniżej 10 roku życia	
1	bełchatowski	0	3	0	3
2	brzeziński	0	0	0	0
3	kutnowski	4	6	0	10
4	łaski	1	1	0	2
5	łęczycki	0	0	0	0
6	łowicki	0	0	0	0
7	łódzki wschodni	0	0	0	0
8	opoczyński	0	2	0	2
9	pabianicki	0	17	0	17
10	pajęczański	0	0	0	0
11	piotrkowski	0	0	0	0
12	poddębicki	0	0	0	0
13	radomszczański	0	9	0	9
14	rawski	0	9	0	9
15	sieradzki	0	6	0	6
16	skierniewicki	0	8	0	8
17	tomaszowski	0	0	0	0
18	wieluński	0	3	0	3
19	wieruszowski	0	5	0	5
20	zduńskowolski	0	1	0	1
21	zgierski	0	8	0	8
22	M. Łódź	13	123	8	144
23	M. Piotrków Tryb.	0	32	0	32
24	M. Skierniewice	4	0	0	4
	Ogółem	22	233	8	263

Źródło: Opracowanie RCPS na podstawie danych przedłożonych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

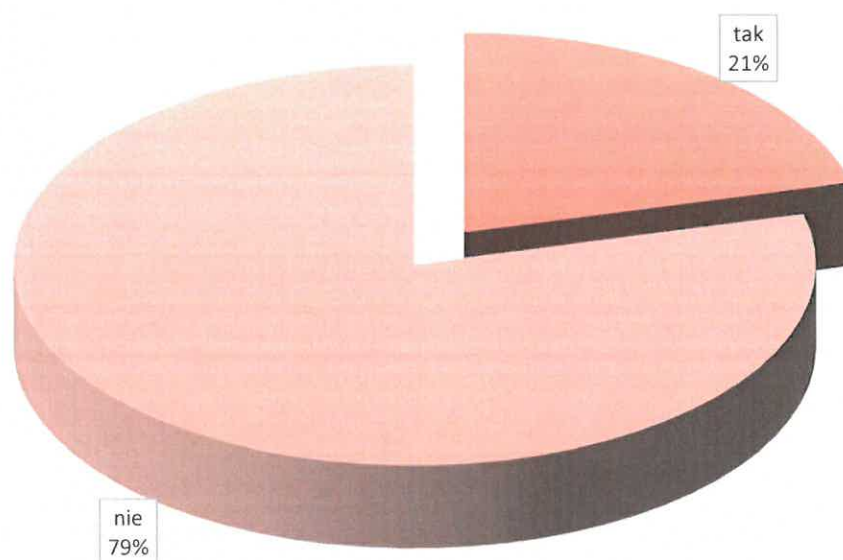
IX. Zwiększenie pomocy finansowej

A. Zwiększenie pomocy finansowej dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przewiduje możliwość podniesienia, w drodze uchwały przez radę powiatu, świadczeń pieniężnych dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka, zwiększenia wysokości środków finansowych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wysokości środków finansowych na bieżące funkcjonowanie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, a także podniesienia pomocy dla osób usamodzielnianych. Na taką możliwość wskazuje art. 91, art. 114 ust. 2 oraz art. 153 ww. ustawy.

W przypadku podniesienia świadczeń pieniężnych dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka, stosowne uchwały podjęły powiaty: brzeziński, kutnowski, radomszczański, zgierski oraz M. Łódź, co stanowi 21% wszystkich powiatów.

Wykres 9. Czy Państwa powiat w drodze uchwały podniósł wysokość świadczeń pieniężnych o których mowa w art. 80 ust. 1, art. 81, art. 83 i art. 85 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej?

Źródło: Opracowanie RCPS na podstawie danych przedłożonych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

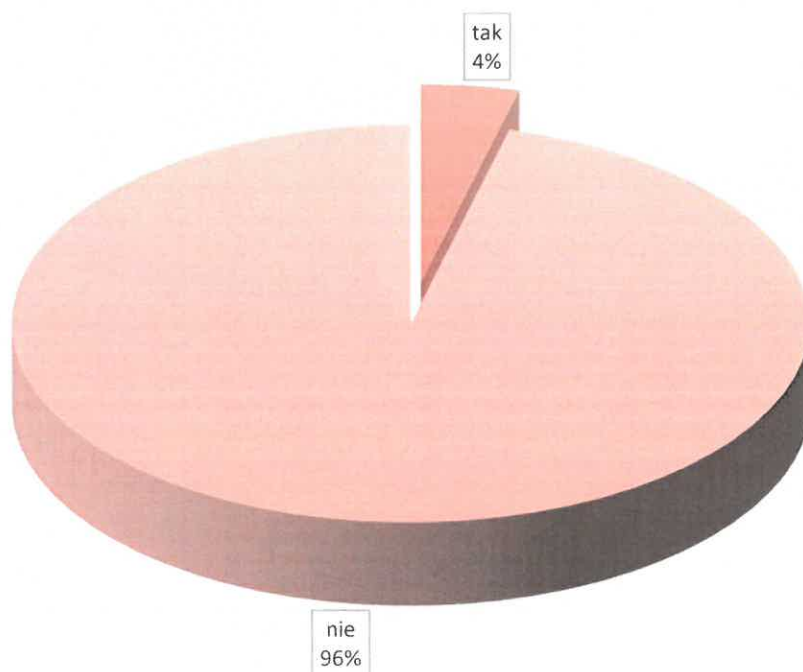
B. Zwiększenie pomocy finansowej dla placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego

W przypadku zwiększenia wysokości środków finansowych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej oraz wysokości środków finansowych na bieżące funkcjonowanie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, uchwała taka została podjęta przez powiat: kutnowski, pączężański, wieruszowski, zgierski oraz przez M. Łódź, co stanowi 56% wszystkich powiatów w województwie łódzkim, w których funkcjonują placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego.

C. Zwiększenie pomocy finansowej dla osób usamodzielnianych

Na pytanie: Czy Państwa powiat podjął uchwałę, dotyczącą podniesienia pomocy dla osób usamodzielnianych? 96% respondentów zaznaczyło odpowiedź „nie”. Tylko jeden powiat, tj. powiat zgierski podjął uchwałę dotyczącą podniesienia pomocy dla osób usamodzielnianych.

Wykres 11. Czy Państwa powiat podjął uchwałę, dotyczącą podniesienia pomocy dla osób usamodzielnianych?

Źródło: Opracowanie RCPS na podstawie danych przedłożonych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

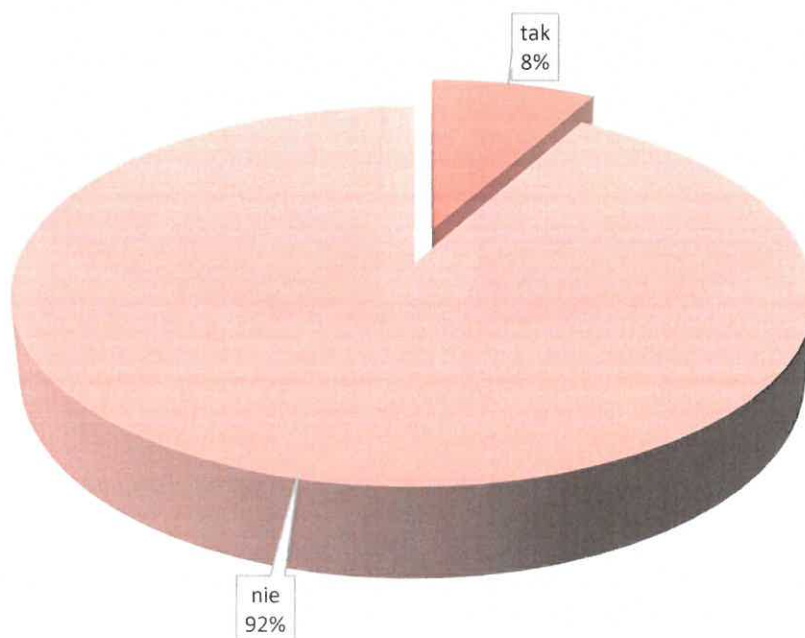
X. Ponadgminne placówki wsparcia dziennego

Placówki wsparcia dziennego udzielają rodzinie zagrożonej bądź przeżywającej kryzys pomocy w sprawowaniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych nad dzieckiem, w organizowaniu czasu wolnego, zabaw, zajęć sportowych, rozwoju zainteresowań, jak również w pokonywaniu trudności w nauce szkolnej. Działalność placówek wsparcia dziennego obejmuje również pracę nad budowaniem właściwych relacji dziecka z otoczeniem oraz radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

Placówkę wsparcia dziennego prowadzi gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania lub podmiot który uzyskał zezwolenie wójta. Placówkę wsparcia dziennego może także prowadzić lub zlecić jej prowadzenie powiat – taka placówka jest placówką wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.

W województwie łódzkim placówki wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym prowadzone są w dwóch powiatach: piotrkowskim oraz tomaszowskim. W powiecie piotrkowskim prowadzona jest jedna placówka wsparcia dziennego w formie specjalistycznej oraz jedna placówka w formie pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę. W powiecie tomaszowskim prowadzone są dwie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej.

Wykres 11. Czy Państwa powiat prowadzi placówkę wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym?

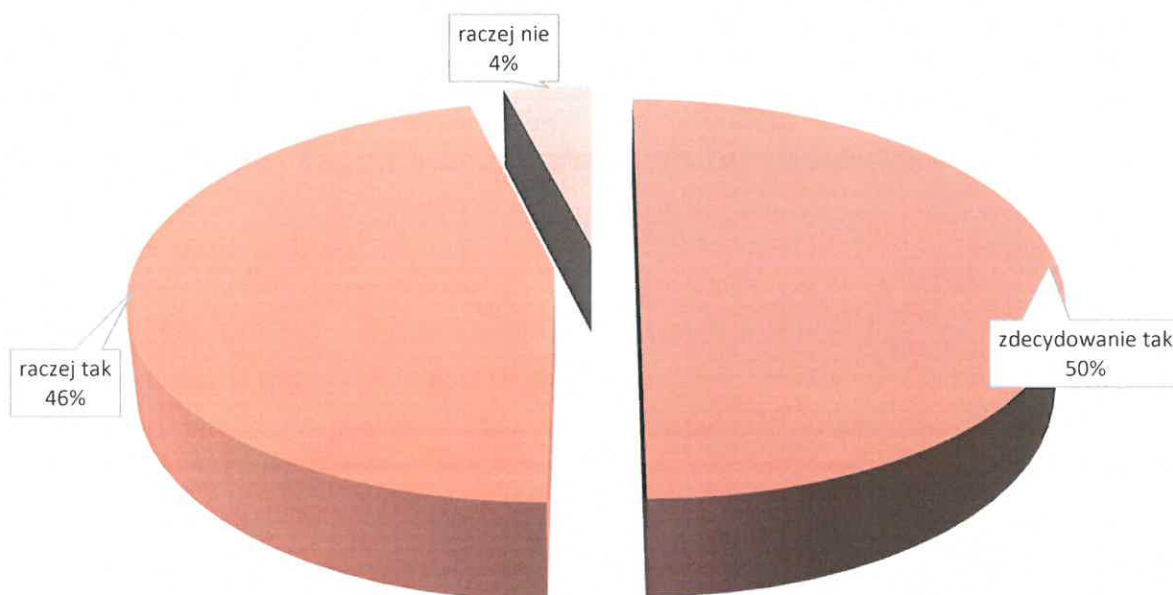
Źródło: Opracowanie RCPS na podstawie danych przedłożonych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

XI. Ocena zmian wprowadzonych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Ocena form pomocy i wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej.

Formy pomocy i wsparcia powołane ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, takie jak organizator rodzinnej pieczy zastępczej, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, rodziny pomocowe itp. mają zdecydowanie pozytywny wpływ na jakość realizowanych zadań na rzecz rodziny i dziecka w ocenie 50% respondentów, raczej pozytywny wpływ w ocenie 46% respondentów. Natomiast 4% respondentów oceniło, że wprowadzone formy pomocy i wsparcia raczej nie mają pozytywnego wpływu na jakość realizowanych z rodziną i z dzieckiem zadań.

Wykres 12. Czy w Państwa ocenie, formy pomocy i wsparcia powołane ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – organizator rodzinnej pieczy zastępczej, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, rodziny pomocowe itp., mają pozytywny wpływ na jakość zadań realizowanych na rzecz rodziny i dziecka?

Źródło: Opracowanie RCPS na podstawie danych przedłożonych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

W udzielonych odpowiedziach respondenci wskazują, iż wprowadzenie nowych form wsparcia umożliwia, w szczególności:

- zwiększenie efektywności pracy z rodziną,
- podniesienie jakości i poziomu sprawowanej opieki, zapewnienie wielotorowości działań ukierunkowanych na rozwój dziecka poprzez pracę koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej z rodziną,

- zapewnienie możliwości odpoczynku rodzinom zawodowym i realizacji ich własnych potrzeb poprzez powołanie rodzin pomocowych,
- umożliwienie indywidualnego podejścia do rodziny i dziecka, lepsze poznanie problemów i potrzeb rodziny, a tym samym możliwość indywidualnego dostosowania wsparcia,
- możliwość wnikliwego monitorowania sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz szybkiej reakcji w przypadku pojawienia się trudności,
- lepszą organizację systemu,
- objęcie rodzin wsparciem ze strony specjalistów zatrudnionych w ramach organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (pedagoga, psychologa),

Respondenci wykazują również słabe strony systemu, takie jak:

- obciążenie pracą biurową,
- niejasne i nieprecyzyjne zapisy ustawy,
- brak systemowych rozwiązań dotyczących usamodzielniania wychowanków,
- wprowadzenie rodzin pomocowych, które destabilizują poczucie bezpieczeństwa dzieci przebywających w rodzinach zastępczych.

Rozwiązania pozytywne i negatywne.

Na pytanie: „Proszę wymienić rozwiązania wprowadzone ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, które z perspektywy powiatu, oceniacie Państwo za pozytywne oraz negatywne? respondenci najczęściej wymieniali:

L.p	Rozwiązania oceniane pozytywnie	Rozwiązania oceniane negatywnie
1.	Wprowadzenie do systemu koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.	Brak narzędzi do weryfikowania czy pełnoletni wychowanek kontynuuje naukę.
2.	Przyznawanie świadczeń fakultatywnych (np. na wypoczynek)	Niedoprecyzowanie zapisów dotyczących udzielania pomocy finansowej typu pomoc losowa (brak definicji „losowości”) oraz przyznawania środków finansowych na utrzymanie domu – brak wskazanych limitów wydatków.

3.	Możliwość dokonywania oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	Brak równości świadczeń pomiędzy rodzinami spokrewnionymi a niezawodowymi.
4.	Ustanowienie rodzin pomocowych.	Ustawowy obowiązek umieszczania rodzeństwa w jednej instytucji lub rodzinie zastępczej co przy dużej licznie dzieci często jest niemożliwe.
5.	Ograniczenie do 15 rodzin będących pod opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.	Wprowadzenie kryterium dochodowego przy ubieganiu się o pomoc na zagospodarowanie i usamodzielnienie (promowanie osób niepodejmujących aktywności zawodowej).
6.	Brak kryterium dochodowego przy udzielaniu pomocy na kontynuowanie nauki dla osób usamodzielnianych.	Brak możliwości umieszczenia w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej dzieci poniżej 10. roku życia (wobec braku kandydatów na rodziców zastępczych).
7.	Wprowadzenie do systemu asystenta rodziny.	Objęcie rodziny zastępczej opieką koordynatora na wniosek rodziny.
8.	Wnioskowanie przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do sądu o wydanie zarządzeń opiekuńczych wobec dziecka celem uregulowania jego sytuacji prawnej.	Zmniejszenie liczby dzieci w placówkach.
9.	Obowiązkowe dochodzenie świadczeń alimentacyjnych, w przypadku gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłynął rok.	Duże niedoszacowanie środków finansowych na wprowadzenie wszystkich rozwiązań przewidzianych w ustawie.
10.	Obowiązek posiadania przez kandydatów do pełnienia funkcji zawodowych/ niezawodowych rodzin zastępczych i prowadzącego rodzinny dom dziecka świadectwa ukończenia szkolenia.	Brak dotacji z budżetu Państwa na realizację ustawowych zadań.
11.		Zbyt częsta konieczność przeprowadzania zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka.

XII. Problemy i bariery ograniczające sprawne i efektywne wypełnianie zadań w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Respondenci wskazywali, że najistotniejszymi problemami i barierami ograniczającymi realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są:

- brak kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- nieefektywność prowadzonych kampanii promujących rodzicielstwo zastępcze oraz niedobór pozytywnych medialnych kampanii promujących rodzinne formy pieczy zastępczej,
- niska efektywność współpracy z innymi podmiotami działającymi w obszarze rodziny i dziecka, w tym z ośrodkami pomocy społecznej,
- przewlekłość postępowań sądowych,
- niewystarczające środki finansowe na realizację zadań wynikających z ustawy,
- brak dostępu do usług specjalistów (np. psychiatry dziecięcego, neurologa),
- brak mieszkań chronionych dla usamodzielniających się wychowanków.

Najczęściej wskazywaną przez organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej barierą w realizacji zadań jest brak kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

XIII. Formy wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej

Z przeprowadzonej ankiety wynika, że najczęściej stosowanymi przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie formami wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej są: prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych, prowadzenie specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i warsztatów mających na celu podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin zastępczych. Spośród stosowanych przez ankietowanych form wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej znalazły się również:

- udział w projektach,
- opieka koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- superwizja,
- integracja sensoryczna Biofeedback,
- terapia logopedyczna,
- pomoc wolontariuszy,

- współpraca z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi,
- organizowanie korepetycji z przedmiotów wybranych przez dzieci,
- organizowanie wypoczynku dla dzieci,
- wsparcie materialne, np. poprzez organizowanie wyprawek szkolnych,
- organizowanie wydarzeń integrujących środowisko opiekunów zastępczych,
- zatrudnienie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

XIV. Formy wsparcia osób usamodzielnianych

Usamodzielnianie wychowanków rodzinnych jak i instytucjonalnych form pieczy zastępczej to ważny, zarówno w wymiarze społecznym jak i finansowym, obszar działań służb społecznych.

Wsparcie osób usamodzielnianych realizowane jest przede wszystkim poprzez udzielanie pomocy przewidzianej ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. pomocy na:

- kontynuowanie nauki,
- usamodzielnienie,
- zagospodarowanie.

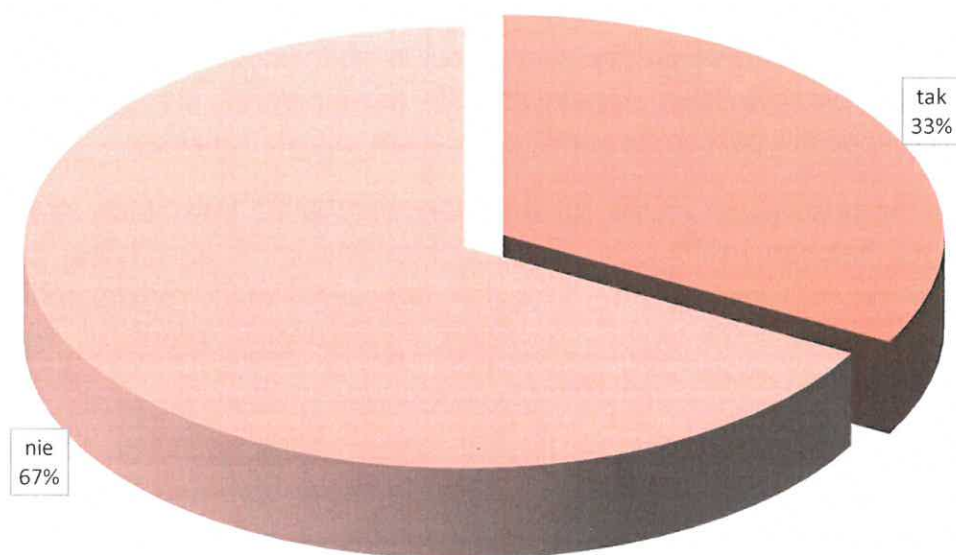
Poza wskazanymi w ustawie formami wsparcia, pomoc dla osób usamodzielnianych realizowana jest poprzez:

- możliwość udziału w projektach finansowanych ze środków Unii Europejskiej,
- poradnictwo specjalistyczne, w tym psychologiczne, pedagogiczne i prawne,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- pomoc w uzyskaniu lokalu mieszkalnego,
- doradztwo zawodowe,
- pomoc w uzyskaniu zatrudnienia,
- organizowanie szkoleń, warsztatów, kursów, staży,
- możliwość zamieszkania w mieszkaniach chronionych.

XV. Współpraca z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego

Współpracę z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej potwierdziło 8 Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie, co stanowi 33% badanych. Realizację zadań zleca powiat: kutnowski, opoczyński, pajęczański, piotrkowski, sieradzki, wierszowski, zgierski oraz M. Łódź. 16 powiatów, tj. 67% badanych wskazało, że nie została podjęta współpraca w zakresie zlecenia zadań podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego, a głównymi przyczynami są: realizacja zadań we własnym zakresie, brak zapotrzebowania, brak zainteresowania realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej przez podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego oraz ograniczenia finansowe.

Wykres 13. Czy Państwa powiat zlecił w roku 2019 podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej?

Źródło: Opracowanie RCPS na podstawie danych przedłożonych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

Powiaty współpracujące z podmiotami niepublicznymi najczęściej zlecają zadania dotyczące:

- prowadzenia placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego, socjalizacyjnego oraz specjalistyczno-terapeutycznego,
- prowadzenia placówek wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę,

- prowadzenia poradnictwa specjalistycznego,
- prowadzenia szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

XVI. Podsumowanie

1. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej zostali zatrudnieni we wszystkich powiatach województwa łódzkiego. Łącznie na terenie województwa zatrudnionych jest 115 koordynatorów. Najwięcej koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w liczbie 41 zatrudnia M. Łódź. W porównaniu ze stanem na 31 marca 2019 roku nastąpił wzrost liczby koordynatorów o 2,7%.
2. W województwie łódzkim na terenie każdego powiatu działa jeden organizator rodzinnej pieczy zastępczej, którym zostało wyznaczone Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, a w miastach na prawach powiatu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej lub Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie. Zatem, na terenie województwa działa 24 organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej. W ramach działających organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnionych jest 181 specjalistów, z tego: 47 pracowników socjalnych, 39 psychologów, 21 pedagogów oraz 74 innych specjalistów (np. prawnik, specjalista pracy z rodziną).
3. Rodziny pomocowe w liczbie 35 funkcjonowały w 10 powiatach województwa łódzkiego: bełchatowskim – 1 rodzina, brzezińskim – 2 rodziny, łowickim – 1 rodzina, łódzkim wschodnim – 1 rodzina, opoczyńskim – 5 rodzin, pabianickim – 1 rodzina, radomszczańskim – 5 rodzin, sieradzkim – 1 rodzina, zgierskim – 6 rodzin oraz w M. Łodzi – 12 rodzin.
4. Na dzień 31 grudnia 2019 r. na terenie województwa łódzkiego funkcjonowało 2839 rodzin zastępczych, z tego: 1860 rodzin zastępczych spokrewnionych, 830 rodzin zastępczych niezawodowych, 89 rodzin zastępczych zawodowych, 28 rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz 32 rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne.
5. Według stanu na 31 grudnia 2019 r. w województwie łódzkim działały 44 rodzinne domy dziecka, co stanowi tylko 1,55 % ogółu podmiotów rodzinnych form pieczy zastępczej.
6. Według stanu na 31 grudnia 2019 r. na terenie województwa łódzkiego funkcjonowało 69 placówek opiekuńczo-wychowawczych, dysponujących 1271 miejscami. W powiatach: brzezińskim, łowickim, łódzkim wschodnim oraz poddębickim nie działa żadna placówka opiekuńczo-wychowawcza.

7. Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny „Tuli-Luli”, który działa na terenie województwa łódzkiego od 1 października 2016 roku, posiada 20 miejsc rotacyjnych dla dzieci, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W okresie od 01.10.2016 r. do 31.12.2019 r. w IOP „Tuli-Luli” umieszczono 93 dzieci. Większość z nich pozostawiona została przez matki bezpośrednio po urodzeniu w szpitalach województwa łódzkiego. W Ośrodku przebywały też dzieci spoza województwa łódzkiego, co pokazuje, że Ośrodek ma zasięg ogólnokrajowy. Dużym sukcesem jest fakt, że żadne dziecko nie zostało przeniesione do innej placówki.
8. Według stanu na 31 grudnia 2019 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego, socjalizacyjnego oraz specjalistyczno – terapeutycznego przebywało 263 dzieci w wieku poniżej 10. roku życia, w tym aż 233 dzieci przebywało w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego.
9. 21% powiatów województwa łódzkiego podjęło uchwały, które dotyczą podwyższenia wynagrodzenia dla rodzin zastępczych zawodowych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka, 56% powiatów w województwie łódzkim, w których funkcjonują placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego, podjęło uchwały zwiększające wysokość środków finansowych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz wysokość środków finansowych na bieżące funkcjonowanie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, natomiast 4% powiatów podjęło uchwałę, dotyczącą podniesienia pomocy dla osób usamodzielnianych.
10. W województwie łódzkim placówki wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym prowadzone są w dwóch powiatach: piotrkowskim oraz tomaszowskim.
11. Zmiany wprowadzone ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oceniane są raczej pozytywnie, jednak występują bariery, które uniemożliwiają sprawniejsze funkcjonowanie systemu jak: niedoszacowanie środków finansowych na wprowadzenie wszystkich rozwiązań przewidzianych w ustawie, czy ograniczony dostęp do pomocy specjalistów.
12. Wszystkie powiaty udzielają wsparcia rodzinom zastępczym, rodzinnym domom dziecka oraz osobom usamodzielnianym. Zakres i formy udzielanej pomocy są różnorodne i uzależnione od możliwości i inicjatywy powiatów.
13. Współpracę z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej potwierdziło 8 Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie, co stanowi 33% badanych. Tym samym 2/3 powiatów nie zleca realizacji zadań z zakresu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego.

